

När fabrikena stänger i juli

Berättelse

I Sverige hör du ofta ordet "industrisemester". Det betyder en lång sommarsemester. Många arbetare är lediga samtidigt. Ofta är det i juli.

Förr stängde många fabriker helt i juli. Då stod maskinerna stilla. Alla arbetare fick semester samtidigt. Därför säger man "industrisemester".

I dag har den som arbetar heltid rätt till fem veckors semester per år. Det står i en lag. Man har också rätt till fyra veckor i rad på sommaren. Det betyder att man kan vara ledig en lång tid. Många väljer juli.

Juli är fortfarande den månad då flest tar semester. Skolorna och förskolorna har också sommarlov. Därför är många familjer lediga samtidigt.

För dig som är ny i Sverige är det bra att veta en sak. I juli kan vissa butiker, restauranger och verkstäder ha kortare öppettider. Några stänger helt i några veckor. Men det gäller inte allt. Sjukhus, bussar, tåg och matbutiker är ofta öppna ändå.

I dag stänger färre fabriker helt. Ordet industrisemester finns kvar, men fenomenet har minskat. Fler företag jobbar året runt.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
semester	ledig tid från jobbet då man får lön
industri	fabriker och företag som tillverkar saker
ledig	fri från arbete
samtidigt	på samma gång
fabrik	en byggnad där man tillverkar saker med maskiner
stå stilla	inte vara igång; maskinerna jobbar inte
heltid	jobba en full arbetsvecka
lag	regler som alla i landet måste följa
öppettider	de tider då en butik är öppen
minska	bli mindre eller färre

Läsförståelsefrågor

1. Vad betyder ordet "industrisemester"?
 1. En kort paus mitt på dagen.
 2. En lång sommarsemester då många är lediga samtidigt.
 3. Att man arbetar extra mycket i juli.
2. Varför säger man "industrisemester"?
 1. För att förr stängde många fabriker helt i juli.
 2. För att fabriker byggdes i juli.
 3. För att alla arbetade i juli.
3. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Juli är fortfarande den månad då flest tar semester.
 2. Alla butiker och sjukhus stänger helt i juli.
 3. Den som arbetar heltid har rätt till fem veckors semester per år.
4. Varför är många familjer lediga samtidigt på sommaren? Svara med egna ord.
5. Vad är bra att veta för dig som är ny i Sverige i juli?

Facit

1. 1. En lång sommarsemester då många är lediga samtidigt.
2. 1. För att förr stängde många fabriker helt i juli.
3. 1. ja b) nej (sjukhus, bussar och matbutiker är ofta öppna; allt stänger inte) c) ja
4. Exempel på svar: Skolorna och förskolorna har sommarlov, och många föräldrar tar semester samtidigt, ofta i juli.
5. Exempel på svar: Att vissa butiker, restauranger och verkstäder kan ha kortare öppettider eller stänga helt i några veckor.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Konkret vardagstext om svensk arbets- och semesterkultur, bra för att öva ord om tid, arbete och årtider (semester, ledig, öppettider). Tema: vardagskultur och hur lagar styr arbetslivet. Fråga 2 kräver en enkel slutsats om varför ordet finns. Påminn eleverna om att allt inte stänger i juli. Låt dem jämföra med semester- och ledighetsvanor i sina egna länder.

Diskussionsfrågor

- När har man semester eller ledigt där du kommer ifrån? Är det på sommaren?
- Hur många veckors semester är vanligt i ditt hemland?
- Är det bra eller dåligt att många är lediga samtidigt? Varför?
- **Skriv (4 meningar):** Berätta vad du vill göra på en lång sommaresemester. Vart vill du åka och vem vill du vara med?

Källor och faktagranskning

- Institutet för språk och folkminnen (Isof) – Industrisemester: <https://www.isof.se/utforska/kunskapsbanker/lar-dig-mer-om-arets-namn-och-handelser/handelser/industrisemester>
- Sveriges riksdag – Semesterlag (1977:480): https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/semesterlag-1977480_sfs-1977-480/
- Sveriges Radio – Vart tog industrisemestern vägen?: <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=3993&artikel=5583465>
- Wikipedia – Semester: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Semester>

Faktagranskad mot ovanstående källor i juni 2026. Nyckelfakta: Ordet industrisemester kommer enligt Isof från den tid då de flesta industrier stängde helt under juli, så att många arbetare var lediga samtidigt och fabriker stod stilla. Sveriges första semesterlag kom 1938 och gav då rätt till två veckors betald semester per år. Semestern byggdes sedan ut stegvis: tre veckor 1951, fyra veckor 1963 och fem veckor 1978. Enligt nuvarande semesterlag (1977:480) har den som arbetar heltid rätt till 25 semesterdagar, alltså fem veckor per år, och normalt rätt till fyra sammanhängande veckor under juni, juli eller augusti om inget annat avtalats i kollektivavtal. Juli är fortfarande den månad då flest arbetstagare tar ut sin semester, och att skolor och förskolor har sommarlov bidrar till att många är lediga samtidigt. OSÄKERHETER OCH MYTER: Hur mycket som faktiskt stänger i juli varierar mellan branscher och orter – vissa verksamheter stänger, men långt ifrån allt (sjukvård, kollektivtrafik, livsmedelsbutiker och turistnäring fortsätter ofta). Att industrisemestern håller på att "försvinna" är en beskriven tendens i flera källor, inte en exakt mätbar händelse – beskriv det försiktigt som en utveckling. SFS-numret för 1938 års lag bör kontrolleras mot primärkälla innan det skrivs ut; säkrare att bara skriva året 1938. Påståendet att "Sverige är känt" för industrisemester kommer från sekundärkällor – texterna formulerar det neutralt, t.ex. som ett begrepp som länge använts i Sverige. Texterna markerar genomgående osäkerhet med uttryck som "det är vanligt att", "många" och "en tendens".

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.